

AKTUEEL EVANGELIE

een tijdschrift gewijd aan
het herstel van het zuivere
evangelie.

Sola Gratia
Solo Christo
Sola Fide

Door genade alleen
Door Christus alleen
Door geloof alleen

Nummer 5, December 1975

„Het Radicale Evangelie”

- Het radicale van sola fide
- Het radicale van gerechtigheid door geloof

AKTUEEL EVANGELIE

Nummer 5, december 1975

AKTUEEL EVANGELIE is een tijdschrift gewijd aan het herstel van het zuivere Nieuwtestamentische evangelie en gegrond op de centrale reformatorische leer van de rechtvaardiging uit genade door het geloof

REDAKTIE

Joh. Diepraam 02521-12186
M. Dulfer 05993-4282
D. Zantinge 05998-2484
Adviserend redacteur: Robert D. Brinsmead

Uitgevers: Enkele christenen die zich hebben verenigd met het doel een bescheiden bijdrage te leveren aan de verkondiging van het zuivere bijbelse evangelie los van enig kerkgenootschap of religieuze groep. Voor bovengenoemde verkondiging laten zij zich naast Gods Woord leiden door de grondbeginselen van de 16de eeuwse hervorming welke zijn vervat in de volgende korte uitspraken:

Sola gratia – door genade alleen
Solo Christo – door Christus alleen
Soli fide – door het geloof alleen
Sola Scriptura – door de bijbel alleen

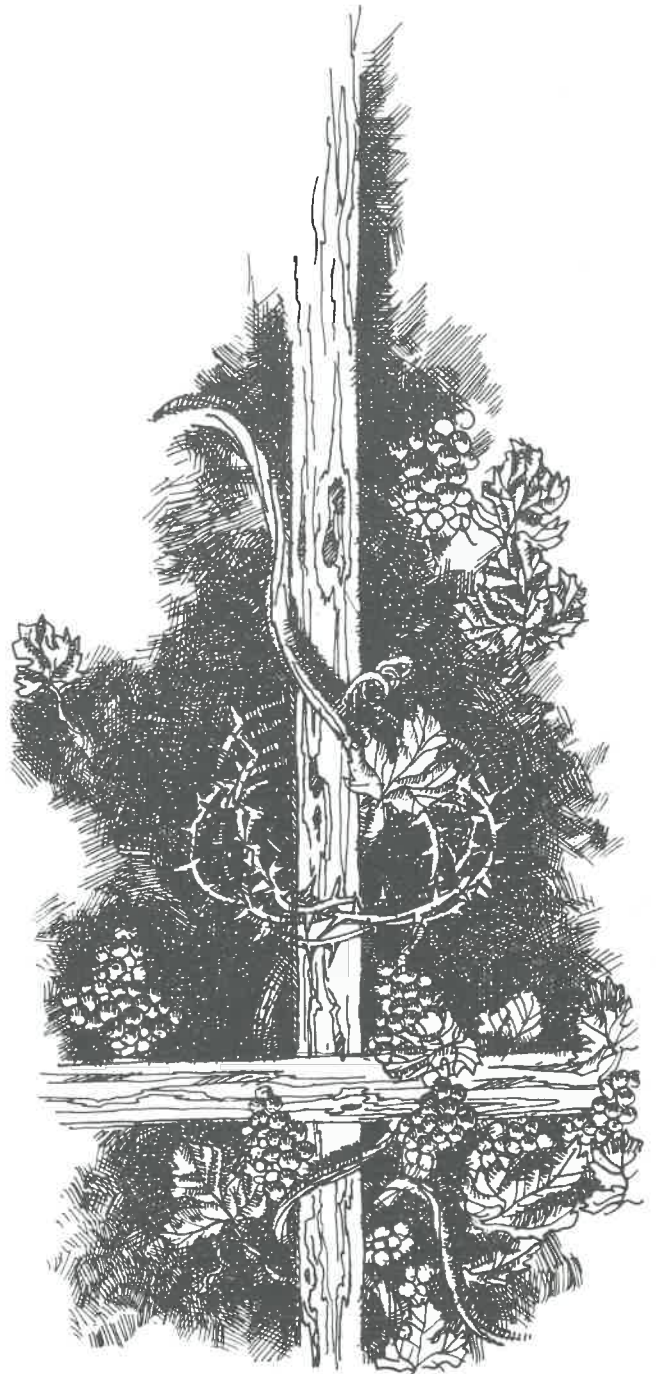
Abonnementen op dit tijdschrift zijn *gratis* en kunnen worden aangevraagd via een briefkaart met uw naam en adres aan:
Stichting Aktueel Evangelie, Postbus 25, Borger.

De Stichting Aktueel Evangelie wordt slechts gesteund door vrijwillige bijdragen die fiscaal aftrekbaar zijn.

Giro 3410100 t.n.v. de Penningmeester van de Stichting Aktueel Evangelie, Borger.
AMRO-bank, Stadskanaal, nr. 48.24.19.717 t.n.v. de Stichting Aktueel Evangelie.

UITGAVE: Stichting Aktueel Evangelie

REDAKTIE-ADRES: Ravelstraat 24, Lisse
ADMINISTRATIE: Postbus 25, Borger

Redactioneel

Radicaal zijn is tegenwoordig mode, ook in de theologie. Met compromissen bereik je immer niets. Radicaliteit – het gaan tot op de wortel der dingen – bevordert de zuiverheid van het denken; men weet waar men aan toe is. Het moderne radicalisme – niet alleen in politiek maar ook in kerkelijk opzicht – verscherpt tegenstellingen, of met een ander modewoord: polariseert. Ons inziens verdiept het alleen maar de kloof tussen de mensen.

Ook Jezus Christus was radicaal en Zijn evangelie niet minder. Maar hoewel de vreugdeboodschap de wortel van alle kwaad aan het licht brengt, scheidt zij geen tegenstellingen. Het evangelie laat juist zien hoe Jezus Christus de kloof tussen God en de mens en die tussen de mensen onderling overbrugt.

Deze editie van *Aktueel Evangelie* – de laatste in 1975 maar een beetje laat verschijnend – houdt zich met één van die radicale aspecten van het evangelie bezig: de rechtvaardiging door het geloof alléén. Dat „alleen” maakt het, althans voor ons mensen, zo radicaal. Onlangs las ik het reeds enkele jaren geleden gepubliceerde boek van Dr. van Niftrik, waarin hij onder meer ingaat op de moderne, radicale theologie. In zijn voorwoord zegt hij, bezorgd rondkijkend in de christelijke wereld van vandaag:

„Het gaat in deze kentering van de tijd om niets minder dan God Zelf. En wel: God zoals Hij ons in en door de bijbel duidelijk wordt: als de God Die de wereld en al het bestaande overstijgt, en juist zó en daardoor ons arme mensen werkelijk kan helpen en redden. Het gaat om de prediking van een God Die niet van ons afhankelijk is en die niet door ons verwerkt hoeft te worden, omdat Hij in en door Zichzelf reeds zo volkomen en heerlijk GóD is. Het gaat om het volbrachte heilswerk, dat niet als resultaat van een langdurig historisch proces, mede door menselijke inspanning eens uit de bus zal komen, maar dat in de hemelen voor ons wordt bewaard. En daarom gaat het in dit boek tégen de werkgerechtigheid waarmee mensen hun heil zelf menen te kunnen verwerklijken”. – Dr. G. C. van Niftrik, *Het bestaan van God in de kentering van deze tijd* (J. N. Voorhoeve, Den Haag, 1971), p. 9.

In dit citaat komt – weliswaar in het kort – tot uiting wat wij in deze beknopte editie aan de orde willen stellen: Gods heil dat wij nu in voorlopigheid mogen smaken, wordt tot de vervulling bewaard in de hemel; de rechtvaardiging die steeds opnieuw ons deel moet worden, zodat (en ópdat) wij altijd van Hem afhankelijk zullen blijven; in dat geloof . . .

Dat is radicaal: Hij alles, wij niets. En: wij alles omdat Hij tot niets werd. Dit zou de hoogmoedige, mondige mens van heden wel eens kunnen schokken, de ontdekking ten diepste van God afhankelijk te zijn. Want is God in zijn ogen niet dood? Ook van Niftrik wees daar op:

„Dit boek berust op de schokkende ontdekking dat het niet meer de moeite waard is een God te hebben, wanneer die God niet meer in de hemelen woont. Anders gezegd: op de schokkende ontdekking dat mijn maatschappelijk en politiek engage-

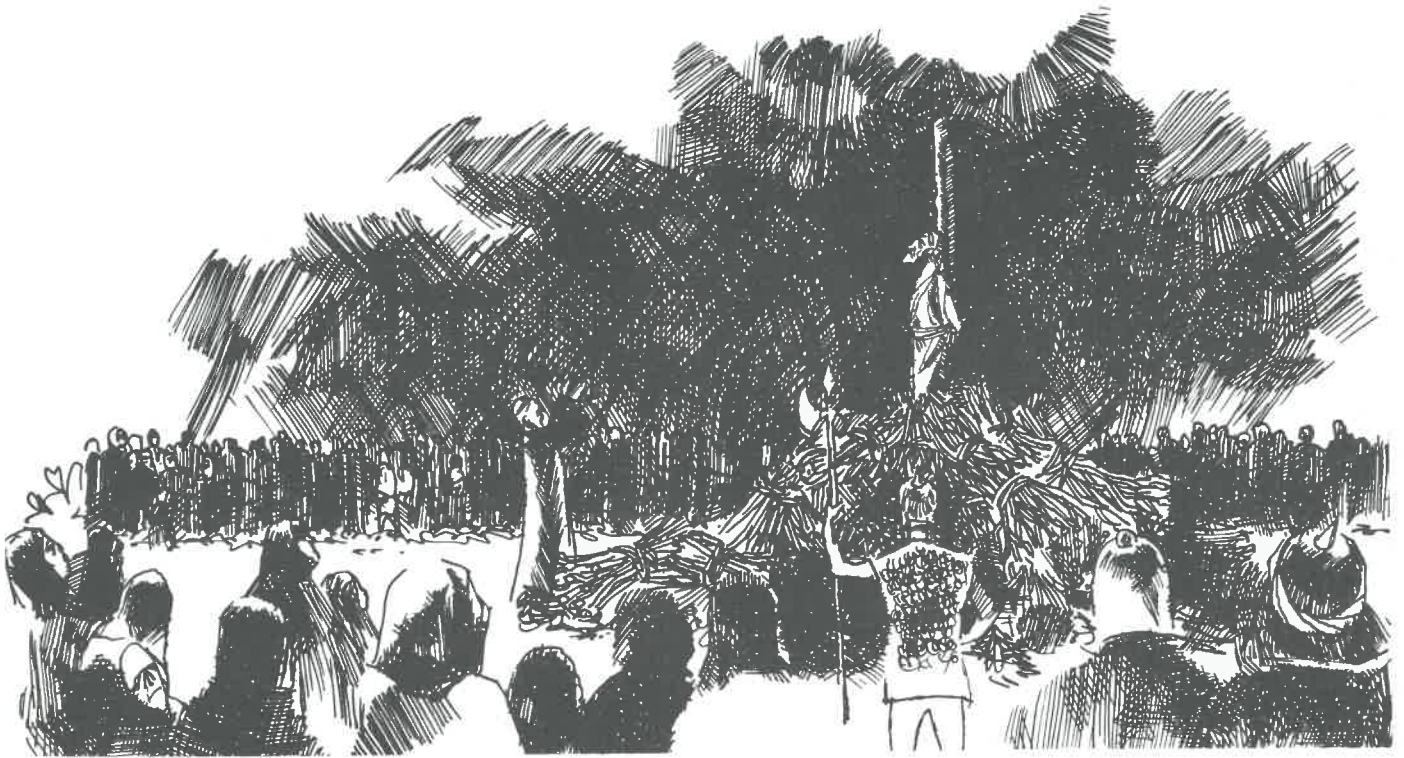
ment geen zin heeft en op een geweldige mislukking moet uitlopen, wanneer God in Jezus Christus niet reeds een volmaakt werk tot stand heeft gebracht . . .” *Idem*, p. 10.

Het evangelie is radicaal. Het dringt door tot de wortel van onze menselijkheid: het zélf als hoogste goed; en snijdt deze volkomen af. In de afgelopen twee jaar heeft men ons wel eens vermaand niet al te dogmatisch te willen zijn. Ook in deze editie wordt de zuiverheid van de bijbelse leer aangaande de rechtvaardiging op de voorgrond gesteld. Na lezing zal men echter inzien dat de waarschuwingen die worden gedaan om zuiver in de leer te blijven, tegelijkertijd een bemoediging en een troost willen zijn. Als men zich voor de waarheid van de vreugdeboodschap buigt, zal het blijken dé oplossing te zijn voor al onze problemen.

Het is ons gebed dat in 1976 velen die rust en vrede van het evangelie mogen ontvangen.

Joh. Diepraam

DE RADICALE BETEKENIS VAN „SOLA FIDE”

„... de mens wordt door geloof gerechtvaardigd, zonder werken der wet” (Rom. 3:28).

Sola fide (door geloof alleen) was de leuze van de Hervorming. In die tijd was dat uiterst radicaal. Maar ook nu nog!

In de bijbelse samenhang betekent sola fide dat noch zelfgerechtigheid noch onverschilligheid mogelijk zijn. De Reformatie was vol leven en vol kracht. Sola fide was niet het motto van een verfijnde, in zichzelf gekeerde vroomheid. Het was de strijdkreet van een beweging van bloed en vuur.

Wat betekent „door geloof alleen” eigenlijk?

1. Het is de belijdenis dat alles wat nodig is om door God te worden aanvaard door God Zelf al is verricht door Zijn heilsdaad in Jezus Christus. Het is de erkenning dat Jezus Christus in onze naam en ten onzen behoeve al onze verplichtingen op Zich heeft genomen. Deze heilsdaad was volledig en volmaakt. Wij kunnen er niets aan toevoegen en dat hoeft gelukkig ook niet. Sola fide betekent daarom dat wij in geen enkel opzicht een bijdrage tot ons heil hoeven en kunnen leveren. We onderwerpen ons aan wat God reeds tot stand heeft gebracht.

Dit betekent overigens niet dat wij om ons geloof door God worden aanvaard. Eén alleen is rechtvaardig, in Eén alleen heeft Hij welbehagen.

„In het geloof ontvluchten we onze eigen daden, ons eigen be-roouw, ons vertrouwen, ons antwoord, om te schuilen achter de gehoorzaamheid van Christus. „Here, ik geloof, komt Gij mijn ongelooft te hulp.” Dat is de betekenis van rechtvaardig te zijn door het geloof.” – Thomas F. Torrance, *Justification, Christianity Divided*, (New York: Sheed & Ward, 1961), p. 293.

2. Het is eveneens een belijdenis dat Gods heilrijke werk volledig buiten ons om en buiten onze ervaring werd voltrokken. Sommigen menen namelijk dat hoewel God het is Die ons redt, Hij die redding toch in de mens verricht. Het vond echter plaats buiten de poort van Jeruzalem aan een Romeins kruis. Geloof richt zich altijd op dat heilrijke handelen van God in Zijn Zoon Jezus Christus. Zoals John Bunyan terecht stelde dat de gerechtigheid die mij, een zondaar op aarde, rechtvaardigt, zich bevindt in Iemand in de hemel.

Het boek Openbaring laat zien dat het voortgaande werk van Christus, van Zijn zaak hier op aarde, afhangt van Zijn werk aan de rechterhand Gods in de hemel. Alleen Hij kan de geschiedenis in de richting van de grote vervulling sturen. Alleen Hij kan uiteindelijk het heil brengen aan hen die daar vol verlangen naar uitzien (Hebr. 9:28).

„Door geloof alleen” is daarom eveneens de belijdenis dat de verlossing tot stand is gebracht door grote daden van overwinning waarin wij part noch deel hadden.

3. Het is óók de belijdenis dat onze gerechtigheid niet in onszelf te vinden is, maar in Jezus Christus aan Gods rechterhand. Dit betekent dat we voortdurend belijden dat we zondaars zijn. Het betekent ook dat het leven hier en nu geen vervulling vindt. Alle hoop op volmaaktheid in dit aardse leven laten we varen (hoewel het aardse leven met alle leed en onrecht ons niet koud laat). We weten dat alles wat we doen onwaardig is. Onze beste pogingen lijden in het licht van Gods wet telkens schipbreuk. Nooit zijn wij rechtvaardig op grond van onze wedergeboorte, door de vervulling met Gods Geest of middels de vernieuwing van ons leven. De radicale waarheid van sola fide is een hartgrondig Nee! tegen alle menselijke voorwendsels en heiligheid. Het betekent dat „onze volheid verkregen is in Hém” (Col. 2:10).

4. „Door geloof alleen” betekent overgave, ware kruisiging van het ik. Daardoor belijden we onze schamelheid en ontekort. Dat we nergens mee kunnen betalen. Het betekent dat we tot Hem moeten gaan en vertrouwen op Zijn liefde en genade en Zijn niet te bevatten vergevingsgezindheid. „Geloof alleen” is de nederigheid van de mens, de afhankelijkheid tot God Die voor ons doet wat wij zelf niet kunnen. Niets ontledigt een mens meer dan geloof. Daardoor worden zij die geloven ook met de Geest vervuld (Gal. 3:14). We mogen nooit spreken over geloof plus zelfverloochening, maar over geloof als zelfverloochening.

5. „Geloof alleen” is de bron voor alle waarachtige gehoorzaamheid. Het eerste gebod zegt: Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. In zijn Catechismus zegt Luther:

„Een God is naar Wie wij opzien voor al het goede en bij Wie we kunnen aankomen in elk ogenblik van nood; een-God te hebben is gewoon op Hem met ons gehele hart vertrouwen en in Hem geloven . . . Als uw geloof en vertrouwen echt zijn, dan is ook uw God de echte God. Als uw vertrouwen onecht en onzuiver is, dan hebt u de waarachtige God niet . . . Daarom zeg ik u, waar uw hart zijn vertrouwen op stelt, dat is waarlijk uw God . . . Als het hart zich waarachtig tot God richt en dit gebod wordt bewaard, zal de gehoorzaamheid eraan vanzelf volgen.”

6. „Geloof alleen” bevrijdt een mens tot een leven van goede werken. Als iemand het evangelie echter niet aanvaardt, zal hij tevergeefs zijn best doen en zich voor niets inspannen. Hij probeert dat te doen wat alleen God kan doen. Ieder mens heeft een diep en onuitwisbaar verlangen goed tegenover God te staan. Rechtvaardiging is echter zo iets groots, is zo veelomvattend en zo ingrijpend, dat alleen God het kan bewerkstelligen. Als iemand zich dood werkt om zichzelf te redden, kan hij zijn naaste onmogelijk liefhebben. Hij zal daar – drukdoende met zijn eigen heil – geen tijd voor hebben.

„Als de mens bevrijd is van de spanningen om zijn ik, is hij ook vrij om aan anderen te denken. Het hart is los van zichzelf gekomen en kan zich nu richten op het belang van anderen.” – W. H. Griffin Thomas, *The Principles of Theology: An Introduction to the 39 Articles* (London, Church Book Room Press), p. 194.

Dat klinkt anders dan een surrogaat sola fide dat alle noodzaak van een praktisch geloofsleven wegneemt, dat de activiteiten van de christen voor anderen overbodig maakt. „Geloof alleen” betekent niet: Christus heeft alles al voor me gedaan, er valt voor mij niets meer te doen. Nee, niets is meer in staat een mens aan het werk te zetten voor God en zijn naaste, dan het „geloof alleen”. Het is geen slaappmiddel om de christen rust te geven, maar juist een prikkel tot daadwerkelijke liefde.

„Geloof alleen” is een machtig iets. En het is daarom machtig omdat het van zichzelf zwak is. Want wat het zo sterk maakt is

de Machtige op Wie het zich richt. Zoals Johannes de Doper wijst het van zichzelf af naar het Lam Gods dat de zonden der wereld wegneemt.

„Geloof alleen” laat God waarachtig God zijn en de mens waarachtig mens.

HET DYNAMISCHE VOORTGAANDE KARAKTER VAN GELOFSGERECHTIGHEID

Eén bepaald diep inzicht van Maarten Luther in de geloofsgerechtigheid is in de loop der tijden langzamerhand verloren geraakt. Of eigenlijk: het wordt genegeerd. Luther zag de rechtvaardigmaking door het geloof als een levenskrachtig gebeuren in de goddelijk-menselijke verhouding. Hij zag het echter niet als iets wat éénmaal plaatsvindt maar als iets wat voortgaat gedurende het gehele leven van de christen. In bepaalde protestantse kringen is men van deze gedachte zo vervreemd geraakt dat het beslist nuttig is even de tijd te nemen om die opvatting zelf en zijn verreikende gevolgen nader te beschouwen.

Om te beginnen zijn er vele christenen die rechtvaardiging door het geloof zien als een handeling die slechts eenmaal plaatsvindt en daarom ook als definitief kan worden beschouwd. In zijn bekende boek „De leerstelling van de rechtvaardiging” zegt James Buchanan, dat de rechtvaardiging door het geloof „een volledige, definitieve, onveranderbare daad van goddelijke genade is . . . eens en voor altijd.” (p. 138). Hij stelt dat dit de leer van de hervormers was. En dat is niet helemaal correct. De door hem hierboven tot uitdrukking gebrachte opvatting werd noch door Luther noch door Melancthon noch door de hele lutherse vleugel van de reformatie gehuldigd.*

Hoe dan ook, wij hebben geenszins de bedoeling de twee belangrijkste stromingen van de reformatie tegen elkaar uit te spelen. De twee opvattingen zijn ons inziens – voorzover er inderdaad verschillen zouden bestaan – niet met elkaar in strijd maar juist aanvullend.

Geloofsgerechtigheid – het volbrachte werk in Christus

Als Dr. Buchanan zou hebben gesteld: „Gods verlossingswerk in Jezus Christus is een definitieve en onveranderbare daad van goddelijke genade . . . eens en voor altijd,” dan zou hij op vaste bijbelse grond hebben gestaan. Hij doet echter wat in veel protestantse kringen wordt gedaan: hij verwacht de rechtvaardigmaking door het geloof met het volbrachte werk in Christus. Natuurlijk zijn deze ten diepste met en aan elkaar verbonden; men mag ze echter niet met elkaar gelijkstellen. Het „volbrachte werk” (zie bijvoorbeeld Hebr. 10:10-14) heeft betrekking op het Christusgebeuren. Door Zijn leven en sterven heeft Christus verzoening gebracht voor alle kwaad en eeuwige gerechtigheid (Dan. 9:24). Hij heeft de zonde teniet gedaan, alle machten die tegen ons waren overwonnen, de dood verzwolgen en onsterfelijk leven aan het licht gebracht (Hebr. 9:26; Col. 2:15; 1 Tim. 1:10). Dit Christusgebeuren was zo beslissend en definitief dat wij het kunnen beschouwen als het begin van het laatste der dagen (het begin van de eschatologie). Dit betekent dat alles wat in het laatste der dagen moet plaatsvinden – oordeel, uitstorting van Gods toorn, opstanding, enz. – reeds heeft plaatsgevonden in Jezus Christus. Het einde van de wereld (de vervulling van de eschatologie) zal slechts de ontvouwing, de ontsluiting zijn – in kosmische zin – van hetgeen al in Jezus Christus is gebeurd. Thans leven we „in de tussen-

tijd”. De krachten tegen Christus mogen hun schijnmacht behouden en de ongelovige wereld weet niet dat ze al verslagen is door de beslissende verzoening en overwinning door Christus. De gelovigen mogen echter wel weten wat er is gebeurd: zonde, dood, de wereld en de boze zijn verslagen door de Messias. Ze wachten daarom geduldig, vol vertrouwen, maar in spanning, op de werkelijkheid die bij de komst van de Heer zal worden geopenbaard.

De apostel zegt dat „allen die geloven gerechtvaardigd zijn . . .” (Hand. 13:39). Hier wordt o.i. duidelijk een verschil gemaakt tussen het volbrachte werk van Christus en de rechtvaardiging door het geloof. Het werk werd volbracht vóór wij tot geloof kwamen. Ook als een mens weigert te geloven is het werk in Christus volbracht. Anders ligt het met de persoonlijke rechtvaardiging van zondaren. Deze vindt immers plaats wanneer zij „het woord van het evangelie horen en geloven” (Hand. 15:7).

„. . . allen die geloven zijn gerechtvaardigd . . .” Deze korte uitspraak bevat meer dan men op het eerste gezicht zou menen. Laten we die twee woorden – geloven en gerechtvaardigd – eens nader bezien.

In Hand. 13:39 staat het werkwoord geloven in de tegenwoordige tijd. Dat is in de Griekse tekst van het Nieuwe Testament meestal zo als het woord (pisteuo) wordt gebruikt. Nu zal het de kenners van deze taal niet onbekend zijn dat de tegenwoordige tijd in het Grieks een voortgaande betekenis heeft. Hand. 13:39 wil daarom zeggen dat „allen die geloven (en blijven geloven) gerechtvaardigd zijn”.

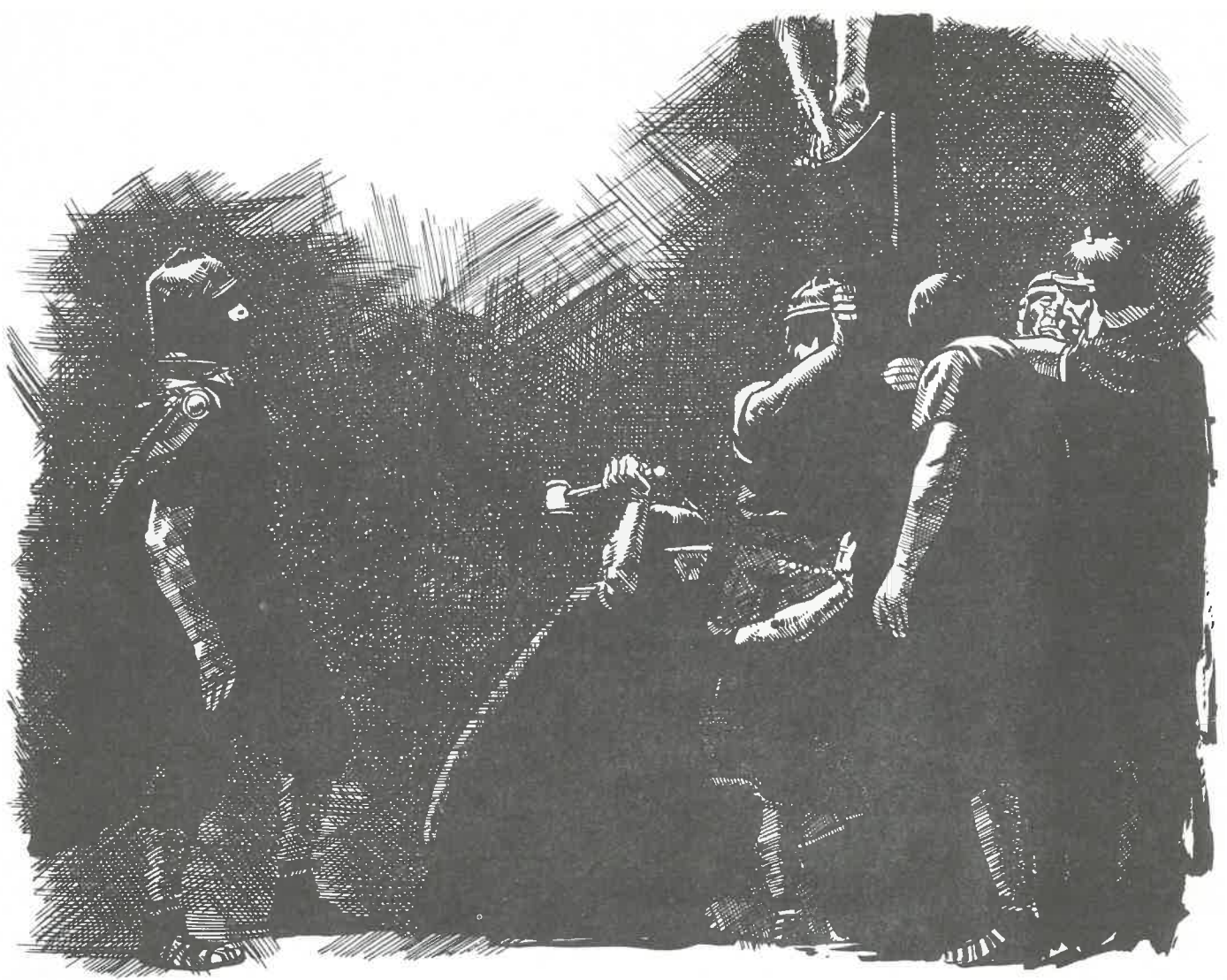
De verzoening, door Christus aan het kruis tot stand gebracht, was een werk dat eens-en-voor-altijd werd volbracht. Er in het geloof beslag op leggen is géén daad eens-en-voor-altijd. De heilsdaad van Christus strekt zich slechts uit tot hen die geloven en blijven geloven. Rechtvaardiging is door het geloof. Waar geen levend geloof aanwezig is vindt geen rechtvaardiging plaats.

In Hand. 13:39 staat ook het werkwoord „gerechtvaardigd” in de tegenwoordige tijd. Ook dat is niet uitzonderlijk in het Nieuwe Testament. Belangrijke paulinische teksten over rechtvaardiging gebruiken deze tijd eveneens voor bovenstaand werkwoord:

„. . . om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade” (Rom. 3:34)
„. . . door geloof gerechtvaardigd, zonder de werken der wet” (3:28)

„Degene echter, die niet werkt, maar zijn geloof vestigt op Hem Die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid . . .” (4:5).

Nu is het zo dat de uitdrukking „gerechtvaardigd” ook in de aoristus verschijnt (een griekse werkwoordsvorm die aangeeft dat iets eenmaal is verricht als een volledige handeling). Dit bevestigt dan dat God de gelovige niet mondjesmaat of stukjesbij-beetjes rechtvaardigt. Steeds meer gerechtvaardigd worden bestaat niet. Er zijn geen graden waarin men door God wordt

aanvaard. Als men door het geloof gerechtvaardigd is, betekent dat: geheel en al aanvaard te zijn. Dit wordt door de griekse aoristus tot uitdrukking gebracht. Er is echter nog een kant aan de zaak, een zeer levende en uiterst wezenlijke kant. Rechvaardiging is niet iets statisch, iets wat na eenmaal uitgesproken is ook zo zonder meer maar blijft. Het is dynamisch en voortgaand. Teksten zoals hiervoor geciteerd wijzen er op dat als wij blijven geloven God blijft rechtvaardigen.

Gezien door menselijke ogen betekent dit dat de christen, zich steeds bewust zijnde van zijn tekortkomingen, er voortdurend aan wordt herinnerd dat Christus alles voor hem heeft gedaan. Zoals Luther ook zei: „Geen heilige beschouwt zichzelf rechtvaardig, maar hij vraagt altijd naar en wacht immer op rechtvaardiging.” – Maarten Luther, *Lezingen over de Romeinen-brief*, p. 113.

Van God uit gezien – voor zover dit mogelijk is – betekent het dat Hij blijft rechtvaardigen degenen die op Zijn genade blijven hopen.

„Want zoals de heiligen zich altijd bewust zijn van hun zonde en God Zijn genadegave van Zijn gerechtigheid afsmecken, zullen zij juist hierom rechtvaardig worden gerekend.” (Idem, p. 125).

„Zo belijden we dat we zondaren zijn; en met ons geschrei, ons berouw, ons verdriet en onze tranen tonen we dat we in onze eigen ogen zondaren zijn. Zodra echter deze vrees en dit onbehagen ophouden, legt een gevoel van veiligheid beslag op ons waar dit veilige gevoel de overhand krijgt spreekt het Goddelijk decreet dat ons zondig verklaart met kracht tegen ons. Want God heeft besloten dat Hij eenieder die om Zijn genade met

vrees en beven smeekt de zonde niet zal toerekenen.” (Idem, p. 135).

Luthers grote nadruk op het tegenwoordige en voortgaande karakter van de rechtvaardiging was waarlijk bijbels en paulinisch. Voor Luther betekende de rechtvaardiging niet slechts een beginstap op weg naar volkomen verlossing. Deze rechtvaardiging door het geloof heeft betekenis voor en in ons gehele christelijke leven. We kunnen niet hogers bedenken. We kunnen het ook nooit helemaal bevatten. Derhalve blijft het, ook voor Luther, altijd in het middelpunt staan. In het „Dispuut over de Rechvaardiging” legt de hervormer grote overtuiging in zijn argument:

„. . . de vergeving van zonden is niet een kwestie van een voorbijgaand werk of een verlopen handeling, maar komt voort uit de doop die van een vóórturende aard is, tot we uit de doden opstaan.” – *Luther's Works* (American Edition; Philadelphia: Muhlenberg Press; St. Louis: Concordia, 1955), Vol. 34, p. 163.

„. . . de vergeving van zonden begint bij de doop en blijft bij ons tot de dood, totdat we opstaan uit de dood en het eeuwige leven ingaan. Zo leven we doorlopend met de kwijtschelding van onze schuld.

Christus is waarlijk steeds de Bevrijder van onze zonden. Als Hij ons echter voortdurend redden moet, dan zijn wij ook voortdurend zondaren.” (Idem, p. 164).

„Zonde is onder geen enkele voorwaarde een voorbijgaande fase, maar dagelijks worden we door Gods onverdiende genade en vergiffenis gerechtvaardigd. Zonde blijft dus onafgebroken

in ons leven tot het uur van het oordeel slaat waarop wij ten lange leste volkomen worden gemaakt." (Idem, p. 167).

Gevolgen van het voortgaande karakter van rechtvaardiging

Van de ernstige gevolgen die ontstaan door het misverstaan van het doorlopende karakter van de rechtvaardiging zullen we er hier zes noemen:

1. De rechtvaardiging door het geloof zal – indien men vasthoudt aan het eens-en-voor-altijd idee – niet het middelpunt van ons heil blijven. Hoe zou het dit ook kunnen als we het alleen maar als het beginpunt beschouwen, als een slechts éénmaal in ons leven plaatsvindende gebeurtenis? Dat zou betekenen dat deze leer alleen maar zin heeft bij het worden van een christen en niet voor het zijn en blijven daarvan. Als rechtvaardiging slechts een deur is waardoor men éénmaal naar binnen moet, hoe kan men dan voorkomen dat de herinnering eraan steeds vager wordt? Voor velen is rechtvaardiging hetzelfde als een eenmalige bekeringsgebeurtenis. Op die gronden kan men makkelijk redeneren: „Zegt de schrijver van de Hebreeënbrieff niet dat we verder moeten gaan dan de eerste beginselen van het christelijk geloof? Rechtvaardiging is goed voor hen die aan het begin staan; wij echter moeten ons met hogere dingen gaan bezighouden. Alleen op Hervormingsdag zullen we ons wat bij het verleden bepalen.”
2. Men gaat zich teveel met een vorm van heiligmaking bezighouden die maar weinig met rechtvaardiging te maken heeft. (Wij menen dat de bijbel heiligmaking als de uitwerking van rechtvaardiging ziet). Als heiliging van rechtvaardiging wordt losgemaakt, blijft er van de christelijke blijdschap maar weinig over. We moeten ons dwingen en allerlei kunstgrepen uithalen om op het smalle pad te blijven.
3. Als men rechtvaardiging als een eenmalige gebeurtenis ziet, wordt de deur geopend voor de zogenaamde „tweede zegen”. Wat gebeurt er? Iemand heeft een bepaalde ervaring in het leven, waarvan hem wordt gezegd dat hij het moet zien als het grote moment van de rechtvaardiging in zijn leven. Hij begint nu zijn levensweg als christen. Hoe verder hij komt hoe verder hij afraakt van die ervaring. Die verliest zijn frisheid en zijn wonderlijke levendigheid. Hij vervaagt. De man gaat wellicht twijfelen of hij ooit wel door God is aanvaard. Misschien verliest hij wel zijn geloof en daarmee zijn houvast. Er komt een ogenblik in zijn leven waarop hij wanhopig probeert die vroegere ervaring opnieuw te beleven. In plaats van weer tot de rechtvaardiging te worden geleid – welke alleen de Geest van liefde, hoop en blijdschap brengt (Rom. 5:1-11) – gaat hij iets anders zoeken. Hij zal immers menen dat hij eens-en-voor-altijd is gerechtvaardigd. Dáár hoeft hij niet meer naar te zoeken. Hij voelt echter dat hij wat mist. Het gevoel van velen die al vele jaren het christelijke pad gaan. De deur van de „tweede zegen” staat dan wijd open. Nieuwe ervaringen, zoals tongetaal, moeten zijn christelijk leven gaan versterken. De beste bescherming tegen de dwaling van de tweede zegen, is de gelovigen te versterken met de ware eerste zegen (Rom. 8:30-39). Rechtvaardiging is als het manna dat in een dagmaat moet worden verzameld. De voorraad van gisteren kan morgen niet meer worden gebruikt.
4. Het is ook een gevaar te menen dat „geloof van één ogenblik het leven in eeuwigheid zal brengen”. Er zijn zelfs protestanten die twijfelen of iemand wel recht in de leer staat als hij hier een vraagteken achter zet. Luther en de gehele lutherse stroming in de Hervorming wezen deze gedachte af. Calvijn en de gereformeerde traditie hebben hier de trouwens de volharding der heiligen geleerd. Wij schrijven dit niet omdat we menen dat alle hervormers op elk punt een zuivere leer verkondigden, maar om aan te tonen dat het dwaas is om van zo'n gedachte een criterium van ortho-

Laat nog meer mensen kennis nemen van het evangelie. Vul deze bon met hun adres in en zend hem (of een briefkaart) naar Aktueel Evangelie, Pb. 25, Borger.

*****
Naam: .....

Adres: .....

Plaats: .....

doxie te maken. John Murray, bekend calvinistisch theoloog, zegt hierover:

„Dit is een van de verschrikkelijkste verdraaiingen van de leer der genade, een die een lang en droef verleden van zedenverval en geestelijke wanhoop meevoert, namelijk te menen dat Gods vroegere gunstbewijzen, hoe groot die ook zijn geweest, een waarborg vormen voor een veilige toekomst, ongeacht de volharding van de mens in geloof en heiliging.” – John Murray, *Principles of Conduct*, p. 199.

De opvatting „eens-en-voor-altijd” is een reductie en een caricatuur die geen recht doet aan de grootse gedachten van het calvinisme.

5. De beperking van de rechtvaardiging tot een eens-en-voor-altijd-gebeurtenis kan voorts een kunstmatig onderscheid tussen rechtvaardiging en vergeving tot gevolg hebben. Hoewel het iedereen duidelijk zal zijn dat we blijvend vergiffenis behoeven, zijn er toch die een verschil maken tussen deze twee dingen.

Wij zijn echter van mening dat tussen rechtvaardiging en vergeving géén onderscheid bestaat en als dat toch wordt gemaakt dit een onbijbelse en theologische constructie is. Uiteraard omvat de rechtvaardiging meer dan vergiffenis van zonden – bijvoorbeeld een positieve verklaring van gerechtigheid – hoewel de bijbel meer dan eens beide begrippen gebruikt om één en dezelfde zegen te beschrijven (Hand. 13:38; Rom. 4:5-7). In zijn Apologie van de Augsburgse Confessie verwijst Melancthon naar deze teksten om aan te tonen dat de rechtvaardiging bestaat uit vergeving der zonden en niet, zoals de roomse leer aanduidde, uit een ingetien van genade. Wij konden reeds zien hoe Luther beide begrippen rustig verwisselde.

6. Tenslotte is de bijbelse leer van een laatste oordeel, ook voor de gelovigen, uitgehold door te stellen dat de rechtvaardiging op grond van een bekering in het verleden altijd geldig blijft. Nú gerechtvaardigd te zijn betekent dat de eeuwige Rechter ons naar Zijn oordeel roept. Wij mogen vol hoop en vertrouwen gaan. In dat oordeel zullen we – indien we voortdurend door het geloof zijn gerechtvaardigd – niet als beklaagden staan, maar als vrijgesprokenen.

Ons geloof is daarom „de zekerheid der dingen die men hoopt” (Hebr. 11:1). We hopen echter niet op iets dat we al bezitten (Rom. 8:24). Laat ons daarom waakzaam zijn opdat wij niet een rechtvaardiging verkondigen die Gods volk berooft van alle hoop.

* Het valt zelfs te betwijfelen of deze gedachte wel recht doet aan Calvijn. In zijn behandeling van de leer der rechtvaardiging (Institutie, Bk. III, h. 14 – Hoedanig het begin der rechtvaardigmaking is en de gedurige voortdoring daarvan –) komt Calvijn Luthers visie zeer nabij, namelijk het voortgaande karakter daarvan. Deze o.i. oorspronkelijke reformatiegedachte schijnt de latere protestantse orthodoxie ontglipt te zijn.